

HIGIENA I TECHNOLOGIA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

JÓZEF KUCZYŃSKI

Łódź

Ekstensywność i intensywność inwazji *Cysticercus bovis* stwierdzona u bydła rzeźnego Zakładów Mięśnych w Łodzi w latach 1965-1969

W Polsce w ostatnim dziesięcioleciu ukazały się doniesienia Smolińskiego (1964) i Luksa (1966) o wzrastającym nasileniu wągryzcy u bydła. Prost (1955) podaje, że procent zakażenia wągryzą bydła w rzeźni w Łodzi w latach 1949—1953 wynosi 2,04.

Z dotychczasowych opracowań wynika, że częstość jej stwierdzenia po uboju zależy m. in. od sposobu badania san.-wet. Wydaje się wobec tego celowym przeanalizowanie danych dotyczących ekstensywności inwazji *C. bovis* u bydła rzeźnego Zakładów Mięśnych w Łodzi za lata 1965—1969.

Materiał i metody

W latach 1965—1969 poddano ubojowi 395 133 szt. bydła. Podjęto próbę oceny wyników badań lekarsko-weterynaryjnych w oparciu o dokumentację Weterynaryjnego Inspektoratu Sanitarnego i badania własne.

Badania przeprowadzono zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa z dn. 29 stycznia 1929 r. o urzędowym badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa w kraju (Dz. U. R. P. nr 32, poz. 305).

Stwierdzając wągryzycę u danej sztuki, bez względu na stopień inwazji i umiejscowienia wągryz przeprowadzono (i przeprowadza się nadal) następujące dodatkowe nacięcia: po dwa mm. karku, łopatki, międzyżebrowych i jedno przepony.

Otrzymane wyniki z badań lekarsko-weterynaryjnych przeanalizowano pod względem ilości (%), intensywności inwazji jak i zależności od wieku badanego bydła.

Wyniki

Materiał będący przedmiotem opracowania przedstawia tab. 1. Zestawienie wyników badań w zależności od intensywności zakażenia zawiera tab. 2.

Tab. 1. Ekstensywność inwazji *Cysticercus bovis* w rzeźni Zakładów Mięśnych w Łodzi, w l. 1965—1969

Rok	Przebadano	Stwierdzono wągryzycę
1965	69.880	2017 (2,89%)
1966	70.861	1314 (1,85%)
1967	78.356	1332 (1,70%)
1968	87.844	1618 (1,84%)
1969	88.192	1225 (1,39%)
Razem	395.133	7506 (1,89%)

Ekstensywność inwazji *Cysticercus bovis* z uwzględnieniem wieku badanego bydła zawiera tab. 3.

Tab. 2. Intensywność inwazji *Cysticercus bovis* w l. 1965—1969

Rok	Stwierdzono wągryzycę	Niska inwazja *	Wysoka inwazja **
1965	2017	1966 (97,47%)	51 (2,53%)
1966	1314	1271 (96,73%)	43 (3,27%)
1967	1332	1298 (97,45%)	34 (2,55%)
1968	1618	1574 (97,28%)	44 (2,71%)
1969	1225	1194 (97,47%)	31 (2,53%)
Razem	7506	7303 (97,28%)	203 (2,72%)

* pod pojęciem niska inwazja należy rozumieć stwierdzone przypadki pojedynczych wągryz i tzw. jednowągryzatość.

** pod pojęciem wysoka inwazja należy rozumieć wielowągryzatość kwalifikującą daną tuszę, jako warunkowo zdatną lub niezdatną.

Tab. 3. Ekstensywność inwazji *Cysticercus bovis* z uwzględnieniem wieku bydła

Lata 1965—69	Liczba przypadków badanych	Liczba przypadków wągryzycy	%
Krowy i buhaje *	116.218	324	0,278
Jałówki i wolce	278.915	7182	2,574

* 2699 szt. poddanych ubojowi w analizowanym okresie.

Omówienie wyników i wnioski

W latach 1965—1969 poddano ubojowi 395 133 sztuk bydła.

Przeprowadzono badanie poubojowe makroskopowe, w wyniku którego stwierdzono u 7.506 sztuk zakażenia *Cysticercus bovis*, co stanowi 1,89%. Z danych zawartych w tab. 1 wynika, że procentowość inwazji w 1965 r. jest najwyższa (2,89%) i stopniowo maleje (wyjątek 1968 r.) do 1,39% w r. 1969, mimo bezwzględniego wzrostu ilości bydła poddanego ubojowi.

Zdaniem autora należy tłumaczyć ten fakt rozpoczęciem w 1966 r. powszechnej akcji zwalczania gruźlicy u bydła na terenie woj. łódzkiego. Ogólnie wiadomo, że % zakażeń wągryzą bydła starego jest niewielki. Z akcji przeciwgruźliczej kierowanej w roku 1966—1969 do uboju w przeważającej ilości było stare.

Wyniki własnych badań wskazują na dość dużą intensywność inwazji *Cysticercus bovis* u bydła (średnia z 5 lat — 1,89%) w porównaniu

do innych autorów (cyt. wg Luksa Trawiński za lata 1950—55 — 0,47% w Polsce, Luks — 1,05% 1966 r.).

Przedstawione w tab. 2 dane ilustrują ilość przypadków niskiej i wysokiej inwazji.

Zarówno niska jak i wysoka inwazja na przestrzeni analizowanego okresu wykazuje w przybliżeniu wartości stałe. Średnia dla inwazji niskiej — 97,28%, dla wysokiej — 2,72%.

Analizę nasilenia zakażenia *Cysticercus bovis* w stosunku do wieku badanego bydła przedstawia tab. 3.

Z danych tych wynika, że procent zakażeń *C. bovis* u jałówek i walców (bydło młode) jest prawie dziesięciokrotnie wyższy (2,57%) niż u krów i buhajów (bydło stare) wynosząc 0,27%.

Na naszym materiale nie stwierdzono wągry u buhajów (2 699 szt. poddanych ubojowi w analizowanym okresie).

W oparciu o spostrzeżenia własne z przeprowadzonych badań nasuwają się następujące wnioski końcowe. W naszych badaniach stwierdzono, że dodatkowe cięcia tuszy mają decydujący wpływ na wykrywalność wągry przy inwazji wysokiej, natomiast tylko w sporadycznych wypadkach stwierdzono pojedyncze wągry w miejscu dodatkowych nacięć przy niskiej inwazji.

Proponuje się zastąpić pojęcie jednowągrowości — niską inwazją i kwalifikować tusze jako warunkowo zdadne już przy stwierdzeniu choćby jednego wągra bez względu na jego umiejscowienie w tuszy czy narządach.

Aby ograniczyć do minimum m.in. straty ekonomiczne (są one poważne) należy bezwzględnie spotęgować wymagania w dziedzinie higienizacji obór, otoczenia zabudowań gospodarskich oraz zakazać nawożenia pastwisk i łąk

ekskrementami ludzkimi niewiedomego pochodzenia. Niezależnie od tego walka z wągry bydłą powinna być rozciągnięta na zwalczanie tasiemczycy u ludzi jako źródła inwazji.

Stąd wydaje się nadal bardzo celowe zgłaszanie przypadków wykrytej wągry bydłą przez Miejski WIS w Łodzi do miejscowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w celu przeprowadzenia badań parazytologicznych u ludzi ze środowiska, z którego pochodziła zakażona sztuka.

Piśmiennictwo

1. Luks J.: Medycyna Wet. 22, 139, 1966.
2. Prost E.: Acta Parasitol. Polonica, 3, 8, 217, 1955.
3. Smoliński S.: Medycyna wet. 20, 281, 1964.

Adres autora: lek. wet. Józef Kuczyński, Łódź, ul. 22-go Lipca 10 m. 17.

Кучиньски Ю. — Экстенсивность и интенсивность инвазий *Cysticercus bovis* у крупного рогатого скота на бойне в г. Лодзь в годах 1965—1969.

Исследовали в общем 395 133 голов. Инвазию *Cysticercus bovis* установили у 7 506 голов т.е. у 1,89%. В большинстве случаев наблюдали невысокую инвазию, в среднем за 5 лет в 97,28%. Полученные результаты указывают что экстенсивность инвазии *C. bovis* у молодых животных является почти 10 x более интенсивной чем у старых и составляет 2,57%. В собственных исследованиях не наблюдали цистицеркоза у быков.

Kuczyński J. — The extensiveness and intensiveness of *Cysticercus bovis* invasion established in slaughter cattle in the Łódź slaughter house in 1965—1969.

There were examined 395 133 cattle in the Łódź slaughter-house against *Cysticercus bovis* in 1965—1969. The parasite was found out in 7506 animals (1.89%). Invasion of low degree was prevalent. The results of the authors examinations indicate that the examinations of *Cysticercus bovis* invasion in young cattle is almost ten times higher than that in old ones (2.57%). The author did not find *Cysticercus bovis* in bulls.

ELIGIUSZ WALKOWIAK, IRENA ALEKSANDROWSKA, ALINA WITYK, IRENA WATYCHOWICZ
Białystok

Badania nad przydatnością środków chemicznych i promieni ultrafioletowych do dezynfekcji samochodów służących do przewozu mięsa

Odkazanie samochodów służących do przewozu surowców mięsnych w chwili obecnej nie jest w pełni zadawalające. Duże zakażenie środków transportu florą bakteryjną tlenową i beztlenową powoduje wtórne zakażenie surowca mięsnego podczas transportu. Jak podają (2, 3, 4, 5) Laurosept, chloramina i promienie ultrafioletowe działają skutecznie na zmniejszenie ilości flory bakteryjnej. Znaczne zakażenie florą bakteryjną wewnątrz samochodów służących do przewozu mięsa wpłynęło na podjęcie badań nad przydatnością gorącej wody, Lauroseptu, chloraminy i promieni ultrafioletowych do ich dezynfekcji.

Materiał i metody

Materiał do badań stanowiły wnętrza samochodów chłodniczych marki Zubr o ładowności 5 ton, służących do transportu surowców mięsnych. Na wewnętrznej ścianie samochodu wydzielono 4 pola o powierzchni 1 m² każde. W obrębie tego pola robione były dwukrotnie wymazy (każdorzazowo z innych miejsc). Z górnej powierzchni pola pobierano próby przed zadziałaniem, a z dolnej po zadziałaniu danego środka. Do odkazania poszczególnych pól posłużyły:

- 1 pole — woda gorąca 85°C,
- 2 pole — 2% roztwór Lauroseptu,
- 3 pole — 2% roztwór chloraminy,
- 4 pole — promienie ultrafioletowe.